

2019 er fjern fortid

Håkon Kongsrud Skard
Norsk psykologforening
hakon@psykologforeningen.no

Skard er sittende president i Psykologforeningen og kandidat til vervet som president.

Valgkampen i 2025 gir ekko av valgkampen i 2019, men kun et fåtall husker denne. Et tilbakeblikk er nødvendig for å forstå konfliktlinjene i dagens valgkamp.

Håkon Kongsrud Skard

Foto: Fartein Rudjord / Psykologforeningen

Da jeg stilte til presidentvervet i 2019, var det på en plattform av mer medlemsdemokrati og større søkelys på utfordringene i tjenestene. Jeg ble nominert av Oslo lokalavdeling ved Birgit Aanderaa og Møre og Romsdal lokalavdeling ved daværende leder Siri Næs. Daværende konserntillitsvalgt Hanne Lind og foretakstillitsvalgt Chris Aanonsen var blant de sentrale tillitsvalgte som ga meg støtte.

Temaene vi snakker om i dag ble like mye omtalt den gang da. Når Birgit Aanderaa i nåtid nominerer Hanne Lind til å utfordre meg og Siri Næs støtter hennes kandidatur, etterfulgt av at Chris Aanonsen utfordrer visepresident Arnhild Lauveng, krever det at man kjenner fortiden for å forstå nåtiden.

Hvorfor de samme temaene nå?

De siste seks årene har i stor grad blitt preget av pandemi og krisehåndtering for foreningen, samt en radikalt endret verden. Landsmøtesakene fra 2019 gir et godt bilde. USA var en stabil alliert, og Russland en viktig handelspartner.

Tross dette har foreningen levert på mange av de temaene som ble diskutert for seks år siden. Det har blitt opprettet sektorutvalg for de avtaletillitsvalgte, det er flere dialogarenaer, og foreningens ulike organisasjonsledd brukes flittig i politikkutforming. Gjennom politisk påvirkningsarbeid jobbet vi frem en opptrappingsplan for psykisk helse, som leverte på innhold, men skuffet på finansiering.

Vi har strategier for å jobbe med hovedutfordringene i både spesialisthelsetjenesten og kommunale helsetjenester. Så hvorfor denne misnøyen fra mine tidligere støttespillere?

Les Birgit Aanderaas Tilsvar til «2019 er fjern fortid»

Enkeltsaker som symptom

Misnøyen er åpenbart sentrert rundt de enkeltsakene som har blitt brukt som basis for kritikk mot foreningen og min ledelse gjennom våren. Evidenskriterier for spesialistutdanningen i psykoterapi og prøveprosjektet med begrenset forskrivningsrett i Østfold. Men for meg fremstår det som om de er eksempler på en generell misnøye med foreningen i dag, hos de nevnte medlemmene. Så hvordan forstå det? Jeg opplever det som at mine tidligere støttespillere hadde sett for seg større gjennomslag enn de har endt opp med. De ønsker enda mer makt og ytterligere en dreining mot fagforening, med de strategiene de har tro på. Og dette er jeg uenig i. Noe jeg har sagt klart til dem. Men kanskje jeg ikke har vært tydelig nok på hvorfor.

Endring er en konstant

Når jeg motsetter meg – og vil tilby et alternativ til – det som Hanne Lind står for, har det flere årsaker. Kort oppsummert: Verden har endret seg, foreningen har endret seg, og jeg har endret meg. Endringene i verden kan man lese nyhetene for å få med seg, men konsekvensene for det økonomiske handlingsrommet i Norge og i helsevesenet er betydelige. Det gjelder da også handlingsrommet til foreningen. Jeg har skrevet om dette før (Skard, u.å., 2025). Foreningen har også endret seg, ved at medlemmene har fått større medvirkning. Men det har gitt plass til flere stemmer enn mine tidligere støttespillere og dermed også flere meninger. Likevel, Birgit Aanderaa, Siri Næs og Chris Aanondsen sitter alle i sektorutvalget de ønsket seg. Siri, Chris og Hanne sitter alle i Sentralstyret. Men det gjør også andre stemmer, med andre perspektiver.

Det gjør også at jeg har endret meg. Jeg er riktignok forpliktet til å lytte til disse andre stemmene med lik vektning som mine tidligere støttespillere når vi utformer politikk.

Men endringen skyldes også at jeg har lært mye i disse seks årene i vervet. Både gjennom erfaringen man får i dialog med myndigheter og andre aktører, men også gjennom ekspertise på politisk påvirkning som vi har hentet inn til Sentralstyret. Det gjør at jeg tror på de løsningene vi allerede har utarbeidet på grunnlag av innspill fra medlemmene, kombinert med kompetente råd utenfra. Det gjør også at jeg ikke tror på løsningene som fremmes i form av å heve stemmen og å søke en mer konfliktorientert tilnærming. Dreiningen som Hanne etterlyser, mener jeg allerede er foretatt i tilstrekkelig omfang. Vi hever stemmen når det er nødvendig.

En forening på tre bein

Psykologforeningens virksomhet er kompleks. Tariffpolitikken er bundet av lover, avtaler, strukturer og sedvane, som det tar tid å lære. Fagpolitikken er tett bundet til utdanningspolitikken, som har et omfattende spesialistreglement og hele tiden står i spenn mellom å bevare og utvikle faget. For ikke å snakke om den faglige uenigheten som eksisterer i medlemsmassen. Samfunnspolitikken er preget

av vekselvirkningen mellom myndighetenes ønsker og våre interesser, de skiftende prioriteringene i samfunnsdebatten og ulike regjeringer, samt den interne dragkampen om hva som er viktigst for oss. Oppgaven av å balansere helheten i disse tre politikkområdene krever derfor ytterligere nennsomhet. Men når vi evner det, gir det Psykologforeningen en slagkraft som er langt større enn våre 11 674 medlemmer skulle tilsi. Historien vår er beviset på denne slagkraften.

Et valg for Landsmøtet

Som president har jeg alltid søkt å samarbeide med alle i hele organisasjonen, inkludert de som nå er mine kritikere. Jeg synes det er leit at det samarbeidet med disse tillitsvalgte nå har brutt sammen. Samtidig er det helt legitimt at de ønsker å fremme en annen retning for foreningen. Jeg er bare uenig i at vi er tjent med den retningen de foreslår.

Dersom Landsmøtet gir meg videre tillit, vil jeg fortsette denne linjen av samarbeid. Uenighet er et gode. Det har jeg lært gjennom min tid som avtaletillitsvalgt i sykehus, nestleder i fagutvalg og styremedlem i lokalavdeling. Det er også min erfaring fra arbeidslivet, som psykolog i poliklinikk, som psykologspesialist på akuttavdeling, som universitetslektor på internklinikken ved Universitetet i Oslo. Men uenighet må til slutt lede til gode beslutninger, og alle parter må leve med beslutningene som er fattet.

Det gjelder også beslutningen som Landsmøtet fatter om Psykologforeningens videre retning. Dersom medlemmene har tiltro til en videreføring og videreutvikling av vårt nåværende arbeid på lenge etablerte prinsipper, så kan de velge meg. Jeg vil jobbe for at foreningen fortsatt hviler balansert på tre bein, som har tjent oss særdeles godt hittil. Dersom de ønsker ytterligere en dreining i retning av fagforening, kan de stemme på Hanne. Landsmøtet skal velge.

Referanser

Skard, H. (u.å.). «*It's the economy, stupid!*» Norsk psykologforening. <https://www.psykologforeningen.no/aktuelt/its-the-economy-stupid>

Skard, H. (2025). Varme hjerter og kalde hoder. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as05ae-Varme-hjerter-og-kalde-hoder>